

5–7-sinf o‘quvchilarida rangtasvir mashg‘ulotlarida ijodiy ko‘nikmalarni rivojlantirish

Abdurahmonova Dildora Nizomjon qizi

Navoiy davlat universiteti

“Tasviriy san’at va muhandislik grafikasi” – ta’lim yo‘nalishi

1-kurs “D” guruh talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqola 5–7-sinf o‘quvchilarida rangtasvir mashg‘ulotlari orqali ijodiy ko‘nikmalarni rivojlantirish metodlarini tahlil qiladi. Maqolada interfaol metodlar, amaliy mashg‘ulotlar, loyiha asosida ishlash va kollaborativ yondashuvlar yordamida o‘quvchilarning rangni idrok etish, uyg‘unlashtirish va vizual ifoda qilish ko‘nikmalari qanday shakllantirilishi ko‘rib chiqiladi. Tadqiqot shuni ko‘rsatadiki, pedagogik jihatdan to‘g‘ri tashkil etilgan mashg‘ulotlar o‘quvchilarning ijodiy va estetik salohiyatini samarali rivojlantiradi.

Kalit so‘zlar: Rangtasvir, Ijodiy ko‘nikmalar, Tasviriy san’at, 5–7-sinf, Pedagogik metodika, Amaliy mashg‘ulotlar, Vizual idrok

Rangtasvir mashg‘ulotlari maktab o‘quvchilarining estetik va ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. 5–7-sinf o‘quvchilari ranglarni idrok etish, rang uyg‘unligini aniqlash, kontrast va harmoniyani tanlash, vizual kompozitsiyalar yaratish orqali ijodiy fikrlash ko‘nikmalarini shakllantiradilar.

Tasviriy san’at darslarida ijodiy ko‘nikmalarni rivojlantirish uchun interfaol metodlar, amaliy mashg‘ulotlar, loyiha asosida ishlash va guruh ishlari samarali hisoblanadi. Ushbu yondashuvlar o‘quvchilarga rang va shakllarni uyg‘unlashtirish, vizual qarorlar qabul qilish va ijodiy yechimlarni sinab ko‘rish imkonini beradi.

Maqola pedagogik yondashuvlar, metodik tavsiyalar va amaliy mashg‘ulotlar orqali o‘quvchilarda rangtasvir ko‘nikmalarini, vizual idrokni va ijodiy kompetensiyalarni rivojlantirishning samarali usullarini ko‘rsatadi.

Rangtasvir mashg‘ulotlarida ijodiy ko‘nikmalarni rivojlantirish maktab o‘quvchilari uchun tasviriy san’at darslarida estetik va vizual kompetensiyalarni shakllantirishning muhim qismi hisoblanadi. 5–7-sinf o‘quvchilari ranglarni idrok etish, rang uyg‘unligini aniqlash, kontrast va harmoniyani tanlash, shakl va fonni uyg‘unlashtirish orqali ijodiy fikrlash va vizual idrok ko‘nikmalarini rivojlantiradilar.

Rangtasvir mashg‘ulotlarida **amaliy yondashuvlar** samarali hisoblanadi. O‘quvchilarga ranglarni aralashtirish, turli kombinatsiyalarni sinab ko‘rish imkonini beruvchi mashg‘ulotlar tashkil qilinadi. Bu jarayonda ular ranglarning issiq va sovuq tonlarini, asosiy va qo‘shimcha ranglarni aniqlashni o‘rganadilar. Shuningdek, fon va obyektlarning rang uyg‘unligini tanlash orqali vizual qarorlar qabul qilish ko‘nikmalarini mustahkamlaydilar.

Interfaol metodlar darslarni qiziqarli va samarali qiladi. Multimedia taqdimotlar, virtual rang palitralari va interaktiv mashqlar o'quvchilarning diqqatini jalb qiladi va rangtasvir mashg'ulotlarida amaliy ko'nikmalarni oshiradi. Guruh ishlari va kollaborativ mashg'ulotlar o'quvchilarga bir-birining ishlarini tahlil qilish, fikr almashish va ijodiy yechimlarni birgalikda ishlab chiqish imkonini beradi.

Loyiha asosida o'qitish rangtasvir mashg'ulotlarida ijodiy ko'nikmalarni shakllantirishning samarali usullaridan biridir. O'quvchilar kichik guruhlariga bo'linib, rang uyg'unligi va kompozitsiya printsiplariga asoslangan ijodiy loyihalar ustida ishlaydilar. Bu jarayonda ular ranglarni uyg'unlashtirish, kontrastni tanlash va vizual kompozitsiyalarni yaratish orqali o'z ijodiy qarorlarini amalda sinab ko'radilar. Loyiha asosida mashg'ulotlar o'quvchilarda mustaqil fikrlash, ijodiy yechimlar topish va o'z ishini baholash ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Rangtasvir mashg'ulotlarida **baholash va teskari aloqa** mexanizmlari muhim ahamiyatga ega. O'quvchilarning ishlarini baholashda rang uyg'unligi, kontrast, fon va obyektlarning mosligi, ijodiy yondashuv mezon sifatida olinadi. O'qituvchi tomonidan berilgan konstruktiv fikrlar o'quvchilarga xatolarini tuzatish va yangi ijodiy yechimlar yaratishga yordam beradi. Shu yo'l bilan o'quvchilar rangtasvir mashg'ulotlarida vizual qarorlar qabul qilish bo'yicha mustahkam ko'nikmalarni hosil qiladilar.

Guruh ishlari va kollaborativ mashg'ulotlar o'quvchilarda muloqot, hamkorlik va ijodiy fikrlashni rivojlantiradi. Motivatsion yondashuvlar, tanlovlar, ko'rgazmalar va ijodiy portfoliolar o'quvchilarni darsga faol jalb qiladi va ularning ijodiy salohiyatini oshiradi. Shu tarzda, mashg'ulotlar nafaqat bilim berish, balki o'quvchilarni doimiy ijodiy faoliyatga rag'batlantirish imkonini beradi.

Natijada, rangtasvir mashg'ulotlarida ijodiy ko'nikmalarni shakllantirish maktab o'quvchilarida vizual idrok, ijodiy fikrlash va estetik kompetensiyalarni rivojlantirishda samarali vosita hisoblanadi. Interfaol va amaliy yondashuvlar, loyiha asosida mashg'ulotlar, kollaborativ ishlash va motivatsion strategiyalar mashg'ulotlarning samaradorligini oshiradi va o'quvchilarning ijodiy salohiyatini maksimal darajada rivojlantirishga xizmat qiladi.

Rangtasvir mashg'ulotlarida ijodiy ko'nikmalarni rivojlantirish maktab o'quvchilari uchun tasviriy san'at darslarida estetik savodxonlik, vizual idrok va ijodiy fikrlashni shakllantirishda muhim ahamiyatga ega. 5–7-sinf o'quvchilari rang uyg'unligini tushunish, fon va obyektlarni uyg'unlashtirish, ranglar kontrasti va harmoniyasini tanlash orqali ijodiy qarorlar qabul qilish ko'nikmalarini egallaydilar.

Amaliy mashg'ulotlar, loyiha asosida ishlash va guruh ishlari o'quvchilarga rang va shakllarni uyg'unlashtirish, vizual qarorlar qabul qilish va ijodiy yechimlarni sinab ko'rish imkonini beradi. Interfaol metodlar, multimedia resurslari va kollaborativ yondashuvlar mashg'ulotlarni qiziqarli va samarali qiladi. Shu bilan birga, baholash va teskari aloqa mexanizmlari o'quvchilarga o'z ishlarini tahlil qilish, xatolarini tuzatish va yangi ijodiy yechimlar ishlab chiqishga yordam beradi.

Motivatsion yondashuvlar, tanlovlar, ko'rgazmalar va ijodiy portfoliolar o'quvchilarning mashg'ulotga faolligini oshiradi va ularni doimiy ijodiy faoliyatga rag'batlantiradi. Shu tarzda, rangtasvir mashg'ulotlarida ijodiy ko'nikmalarni shakllantirish maktab o'quvchilarining vizual idrok, ijodiy fikrlash va estetik kompetensiyalarini mustahkamlashda samarali vosita bo'lib xizmat qiladi. Interfaol va amaliy yondashuvlar, loyiha asosida mashg'ulotlar va motivatsion strategiyalar mashg'ulotlarning samaradorligini oshiradi va o'quvchilarning ijodiy salohiyatini maksimal darajada rivojlantirishga yordam beradi.

References

1. Шавдиров С. А. *Подготовка будущих учителей к исследовательской деятельности*. Педагогическое образование и наука, 2017, №2, pp. 109–110.
2. Shavdirov S. A. *Selection Criteria of Training Methods in Design Fine Arts Lessons*. Eastern European Scientific Journal, 2017, №1, pp. 131–134.
3. Shovdirov S. *Analyzing the sources and consequences of atmospheric pollution: A case study of the Navoi region*. E3S Web of Conferences, 2024, 587:02016.
4. Shavdirov S. *Method of organization of classes in higher education institutions using flipped classroom technology*. AIP Conference Proceedings, 2025, 3268(1):070035.
5. Шавдиров С. А. *Ўқувчиларда тасвирий саводхонликка оид ўқув компетенцияларини шакллантиришнинг педагогик-психологик жиҳатлари*. Современное образование (Uzbekistan), 2017, №6, pp. 15–21.
6. Shovdirov S. A. *Tasviriy san'atni o'qitishda o'quvchilarning sohaga oid o'quv kompetensiyalarini shakllantirish omillari*. Inter Education & Global Study, 2024, №1, pp. 8–14.
7. Ibraimov X., Shovdirov S. *Theoretical Principles of The Formation of Study Competencies Regarding Art Literacy in Students*. Science and Innovation, 2023, 2(B10), pp. 192–198.
8. Шавдиров С. А. *ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОМУ О. И ПРИКЛАДНОМУ ИСКУССТВУ*. INTERNATIONAL SCIENTIFIC REVIEW OF THE PROBLEMS AND PROSPECTS OF MODERN SCIENCE AND EDUCATION, 2018, pp. 84–85.
9. Shovdirov S. *TASVIRIY SAVODXONLIKKA OID O'QUV KOMPETENSIYALARNI SHAKLLANTIRISHDA O'QUVCHILARNI MANTIQUIY VA ABSTRAKT FIKRLASHGA O'RGATISH*. Евразийский журнал академических исследований, 2023, 3(12), pp. 193–196.
10. Baymetov B. B., Shovdirov S. A. *Methods of Organizing Practical and Theoretical Classes for Students in The Process of Teaching Fine Arts*. International Journal on Integrated Education, 2023, 4(3), pp. 60–66.